

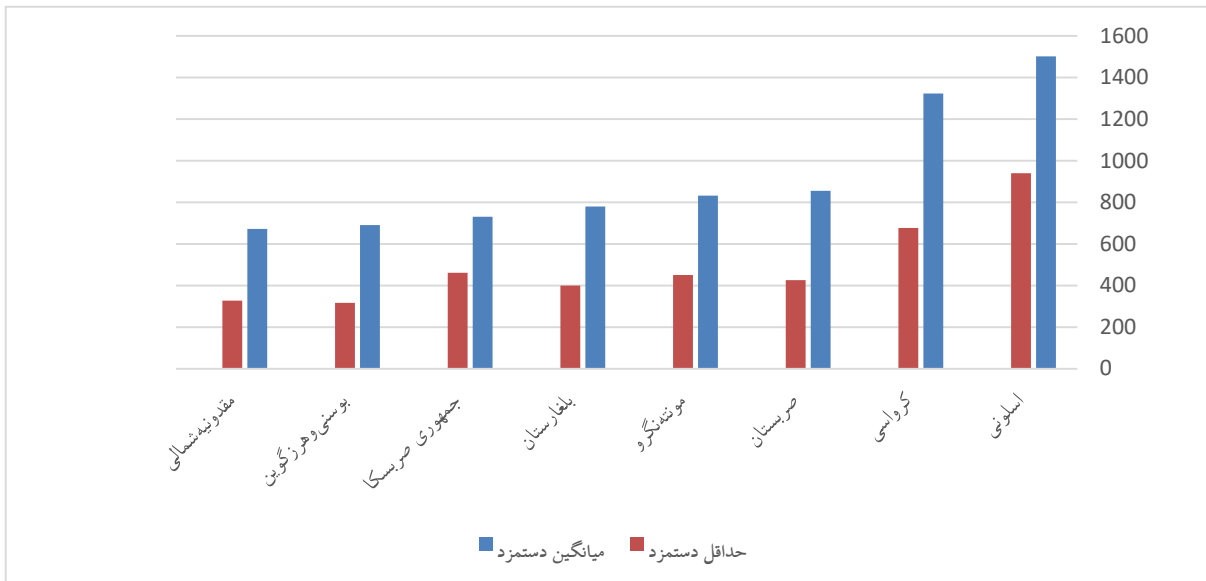
بررسی تغییرات قدرت خرید در صربستان

از سال ۲۰۱۰ به بعد، میزان دستمزدها در صربستان تقریباً سه برابر شده است، اما بخش عمده‌ای از این افزایش به دلیل تورم است، چرا که سبد مصرفی نیز با سرعتی کمی کندتر رشد کرده است؛ بنابراین، افزایش‌های بی‌سابقه میانگین دستمزدها و به ویژه حداقل دستمزد، برای حل مشکل شهروندانی که در معرض خطر فقر هستند، کافی نیست، زیرا حتی اگر این افزایش‌ها بتواند حداقل سبد مصرفی طراحی شده برای یک خانواده سه نفره با یک شاغل را پوشش دهد، باز هم این خانواده زیر خط فقر زندگی خواهد کرد.

در میان کشورهای منطقه، در ماه مه امسال (که آخرین داده‌های منتشر شده است)، اسلونیایی‌ها بالاترین متوسط دستمزد را با ۱۵۰۲ یورو داشتند و بالاترین حداقل دستمزد نیز در این کشور با ۹۴۹ یورو ثبت شده است. پس از اسلونی، کروات‌ها با متوسط دستمزد ۱۳۲۴ یورو و حداقل دستمزد ۶۷۷ یورو در رتبه بعدی قرار دارند. صربستان با متوسط دستمزد خالص ۸۵۶ یورو در رتبه سوم قرار دارد، اما از میان هشت کشور رتبه‌بندی شده بر اساس میزان حداقل دستمزد، در رتبه پنجم قرار دارد. علاوه بر کارگران اسلونیایی و کروات، کارگران جمهوری صربسکا با حداقل دستمزد ۴۶۱ یورو و مونته‌نگرو با ۴۵۰ یورو نیز بالاتر از صربستان قرار دارند. تعیین اینکه قدرت خرید همسایگان چقدر بیشتر یا کمتر است، دشوار است، زیرا برخی از کشورها ارزش سبد مصرفی را منتشر نمی‌کنند و در کشورهای دیگر فهرست مواد غذایی و سایر کالاهای موجود در این سبد قابل مقایسه نیست.

کشور	میانگین دستمزد	حداقل دستمزد	درصد
اسلونی	1502	940	45.10%
کرواسی	1324	677	51.15%
صربستان	856	426	49.80%
مونته‌نگرو	832	450	54.10%
بلغارستان	780	399	51.20%
جمهوری صربسکا	730	461	63.10%
بوسنی و هرزگوین	690	316	45.80%
مقدونیه شمالی	672	327	48.70%

میانگین و حداقل دستمزد در بالکان و درصد حداقل در میانگین

میانگین دستمزد در صربستان در ماه مه امسال ۷۷۵۷۹ دینار بود؛ یعنی نیمی از کارمندان، درآمدی کمتر از این میزان دارند. اگر ۲,۳۷ میلیون نفری که در صربستان در رابطه کاری ثبت شده قرار دارند (بدون در نظر گرفتن نیم میلیون نفر شاغل غیررسمی، عمدتاً در بخش کشاورزی) را لحاظ کنیم، بدان معنی است که حدود ۱,۲ میلیون کارگر که تنها فرد شاغل در خانواده می باشند، به سختی می توانند زندگی خود را اداره کنند. طبق برآوردهای بخش غیردولتی، درصد قابل توجهی از جمعیت صربستان (حدود ۲۰ درصد یا ۱,۵ میلیون نفر)، زیر خط فقر قرار دارند که خط فقر در حدود ۲۴ هزار دینار به ازای هر نفر است. علاوه بر این، شش تا هفت درصد از شهروندان صربستان در فقر مطلق زندگی می کنند. حتی حداقل سبد مصرفی نیز بر اساس مصرف ۳۰ درصد فقیرترین خانوارها ایجاد شده است، بنابراین حداقل دستمزد توافق شده در سال

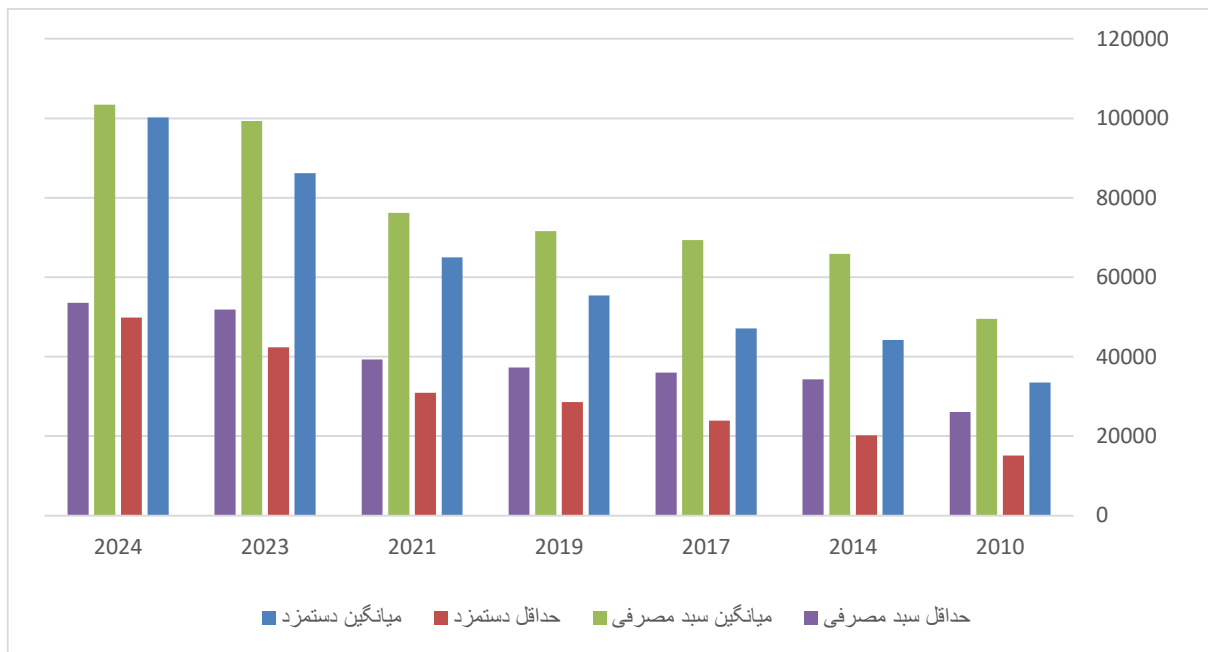
آینده که این هزینه‌ها را پوشش نمی دهد، همچنان به تولید فقر ادامه خواهد داد.

میانگین و حداقل دستمزد در مقایسه با میانگین و حداقل سبد مصرفی در ماه مه سال‌های تعیین شده

سال	میانگین دستمزد	حداقل دستمزد	میانگین سبد مصرفی	حداقل سبد مصرفی	*۱	*۲
2010	33463	15120	49540	26080	67.5	57.97
2014	44184	20240	65922	34331	67.02	58.95
2017	47136	23920	69390	36031	67.93	66.39
2019	55380	28575	71584	37250	77.36	76.71
2021	65025	30900	76185	39279	85.35	78.67
2023	86220	42320	99289	51874	86.84	81.58
2024	100170	49864	103409	53518	96.87	93.18

*۱: درصد پوشش میانگین دستمزد به میانگین سبد مصرفی

*۲: درصد پوشش حداقل دستمزد به حداقل سبد مصرفی

در ۱۵ سال گذشته، هم متوسط دستمزد و هم حداقل دستمزد در صربستان سه برابر شده است، در حالی که هزینه‌های زندگی که با سبد مصرفی متوسط یا حداقل اندازه‌گیری می‌شود، با سرعت کمتری افزایش یافته و دو برابر شده است. این بدان معناست که در هر دو بخش حداقل و میانگین دستمزد به آرامی به مقداری نزدیک می‌شوند که برای یک بسته متوسط مصرفی یا حداقل سبد مواد غذایی و هزینه‌های جاری ماهانه تعیین شده است. به عنوان مثال، در ماه مه ۲۰۱۰، متوسط دستمزد ۳۳۴۶۳ دینار تنها ۶۷٫۵ درصد از سبد مصرفی متوسط را پوشش می‌داد و اندکی بیش از ۳۰ درصد از حداقل سبد مصرفی را تامین می‌کرد. از سوی دیگر، حداقل دستمزد کمتر از نیمی از میانگین دستمزد و برابر با ۱۵۱۲۰ دینار بود و تنها برای حدود ۳۰ درصد از نیازهای ماهانه متوسط و کمتر از ۵۸ درصد از حداقل سبد مصرفی که طبق محاسبات ۲۶۰۸۰ دینار بود، کافی بود؛ در حالی که در ماه مه در سال جاری، متوسط دستمزد تقریباً سه برابر بیشتر شده است و به ۱۰۰۱۷۰ دینار رسید که رئیس جمهور صربستان و سایر مقامات بلندپایه حتی قبل از انتشار آمار رسمی آن را اعلام کردند. در ماه ژوئن (ماه بعد)، متوسط دستمزد به ۹۵۸۰۴ دینار کاهش یافت که تنها توسط موسسه آمار صربستان به صورت رسمی منتشر شد. اما، متوسط دستمزد ماه مه امسال به سبد مصرفی متوسط که ۱۰۳۴۰۹ دینار بود، بسیار نزدیک شد (تا

۹۶,۸۷ درصد)، در حالی که حداقل دستمزد ۴۹۸۶۴ دیناری هنوز نتوانسته بود حتی به نیمی از متوسط مصرف برسد. با این حال، به حداقل سبد مصرفی نزدیک‌تر شده بود، زیرا ۹۳,۱۸ درصد از مبلغ تعیین‌شده ۵۳۵۱۸ دیناری را پوشش می‌داد. در تمام این سال‌ها، حداقل دستمزد کمی کمتر از نیمی از متوسط دستمزد بوده و به طور معمول، درصد کمتری از حداقل سبد مصرفی را نسبت به آنچه که متوسط دستمزد از سبد مصرفی متوسط پوشش می‌داد، تامین می‌کرده است. البته نه جداول آماری و نه تجربه تأیید نمی‌کنند که در طول تقریباً یک دهه و نیم در صربستان، استاندارد زندگی دو یا سه برابر شده باشد، زیرا بخش بزرگی از این اعداد تحت تأثیر تورم هستند. رشد واقعی دستمزدها از طریق قدرت خرید شهروندان قابل مشاهده است و این قدرت خرید بسته به قیمت مواد غذایی و سهم آن در مصرف ماهانه، تنها در سال گذشته کمی بیشتر از میانگین متوسط ده ساله رشد کرده است. علاوه بر کمبود نیروی کار که ارزش آنها را در بازار کار افزایش داده است، دولت صربستان نیز در این بهبود سال گذشته و امسال نقش داشته است، زیرا تحت فشار اعتراضات فزاینده تلاش می‌کند با افزایش پرداخت‌ها جمعیت را آرام کند. از این رو، حداقل دستمزد بی‌سابقه‌ای وجود دارد که دولت صربستان بر آن تأثیر گذاشته است، البته اعضای دیگری هم در شورای اجتماعی و اقتصادی نیز در مورد آن تصمیم‌گیری می‌کنند، یعنی اتحادیه‌های کارگری و کارفرمایان، موافق نبوده‌اند و افزایش حداقل دستمزد نه تنها به افزایش متوسط دستمزد منجر می‌شود، بلکه لزوماً حداقل دستمزدهایی را که به حداقل دستمزد نزدیک شده‌اند نیز افزایش می‌دهد. با این حال، حتی این افزایش‌ها نیز برای حل مشکل شهروندان صربستانی که در معرض خطر فقر هستند، کافی نیست، زیرا حتی اگر بتوانند حداقل سبد مصرفی طراحی شده برای یک خانواده سه نفره با یک شاغل را پوشش دهند، باز هم این خانواده زیر خط فقر زندگی خواهد کرد. البته پیشرفت واقعی را می‌توان از طریق سبد کالاهایی که با متوسط یا حداقل دستمزد می‌توان خریداری کرد، مشاهده کرد. این سبد اکنون نسبت به ۱۵ سال پیش سنگین‌تر است، اما درصد افزایش واقعی آن به طور متوسط سالانه دو تا سه درصد بوده است.

سبد غذایی بر حسب کیلوگرم ولیتزرکه با میانگین و حداقل دستمزد در ماه مه سال‌های تعیین شده در صربستان قابل خرید است

مواد غذایی	در سال 2010		در سال 2017		در سال 2024	
	حقوق متوسط	حداقل دستمزد	حقوق متوسط	حداقل دستمزد	حقوق متوسط	حداقل دستمزد
نان	625	282	569	289	869	433
شیر	626	283	537	273	678	338
روغن	381	172	345	175	614	306
گوشت گوساله	83	38	86	44	100	50
گوشت خوک	102	46	97	49	136	67
گوشت مرغ	177	80	178	90	317	158
سیبزمینی	880	397	1006	511	837	435
مواد شوینده	258	116	312	158	420	209
سوخت	309	140	317	160	498	248

تا چندی پیش، اتحادیه‌های کارگری و محققان ادعا می‌کردند که حدود ۴۰۰ هزار کارمند حداقل دستمزد دریافت می‌کنند، اما این رقم به نوعی در یکی از آخرین اظهارات رئیس جمهور صربستان و سپس وزیر دارایی صربستان کاهش یافت. آنها عنوان کردند که این تعداد حدود ۱۰۰ هزار نفر است.

نویسنده: میریانا استوانوویچ

منبع: پایگاه اینترنتی دموستات

<https://demostat.rs/sr/vesti/analize/raste-plata-a-rastu-i-cene/2125>